

Оптимізація витрат. Нові шляхи та методи управління проблемною заборгованістю дають змогу за оптимальних витрат забезпечити комплексний підхід до розроблення та реалізації заходів щодо врегулювання проблемної заборгованості.

Ефективна діяльність ситуаційного центру управління проблемною заборгованістю дасть змогу банку значно скоротити протерміновану заборгованість, розформувати резерви, підвищити конкурентоспроможність, знизити витрати, підвищити прибутковість.

Результати цього дослідження полягають у приверненні уваги науковців та банкірів до потреби поглиблення теоретичних засад та розвитку науково-методичних положень щодо використання ситуаційних центрів з метою вдосконалення управління проблемною заборгованістю за кредитними операціями.

Література

1. **Морозов А.А.** Ситуационные центры – основа стратегического управления / А.А. Морозов, В.А. Ященко // ММС. – 2003. – № 1. – С. 3 –14.
2. **Морозов А.О.** Інформаційно-аналітичні технології підтримки прийняття рішень на основі регіонального соціально-економічного моніторингу / А.О. Морозов, В.Л. Косолапов. – К. : Вид-во "Наук. думка", 2002. – 250 с.
3. **Сучасні концепції менеджменту** : навч. посібн. / Федулова Л.І., Гавловська Н.І., Декалюк О.В. / за ред. д-ра екон. наук, проф. Л.І. Федулової. – К. : Вид-во "Центр учбової літератури", 2007. – 533 с.
4. **Банківські операції** : підручник / А.М. Мороз, М.І. Савлук, М.Ф. Пуховкіна та ін. / за ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Мороза. – 2-ге вид. [випр. і доп.]. – К. : Вид-во КНЕУ, 2002. – 476 с.
5. **Васюренко О.В.** Банківський менеджмент : посібник. – К. : Вид-во "Академія", 2001. – 320 с.
6. **Банківський менеджмент** : підручник / за ред. О.А. Кириченка, В.І. Міщенка. – К. : Вид-во "Знання", 2005. – 831 с.
7. **Математические модели трансформационной экономики** : учебн. пособ. / Клеебанова Т.С., Раевнева Е.В., Стрижиченко К.А., Гурьянова Л.С., Дубровина Н.А. – 2-е изд. [стереотип.]. – Х. : Изд-во "ИНЖЕК", 2006. – 280 с.
8. **Кльоба Л.Г.** Управління банківською інвестиційною діяльністю : монографія / за ред. д-р екон. наук, проф. С.К. Реверчука. – Львів : Вид-во "Тріада плюс", 2007. – 194 с.
9. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.bank.gov.ua>.

УДК 336.22 *Доц. М.В. Корягін, канд. екон. наук; здобувач І.В. Гончарук;
доц. С.С. Гринкевич, канд. екон. наук – Львівська КА*

ЕВОЛЮЦІЯ ФІСКАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ В ЕКОНОМІКАХ ПЕРЕХІДНОГО ТИПУ

Розглянуто сутність фіскально-економічної системи, визначено основні етапи та комплексно розкрито її еволюцію в умовах ринкової трансформації, з'ясовано взаємозв'язки з пропорціями розподілу валового національного продукту та національного доходу. Встановлено, що податкова система кожної країни уособлює її специфічні ознаки. У світі немає держав із тотожними фіскальними системами, але це не свідчить про спонтанність формування системи оподаткування і фіскально-економічної політики. Є певні положення, які визначають підхід держави до цієї сфери діяльності, формуючи наукове обґрунтування основ податкової політики.

*Assoc. prof. M.V. Koryagin; competitor I.V. Goncharyk;
assoc. prof. S.S. Grunkevuch – L'viv commercial academy*

Evolution of fiscal economic system in transition type economies

Essence of fiscal economic system is covered, its evolution in conditions of market transition is revealed and main stages of such evolution are defined, its correlation with proportions of distribution of gross domestic product and national income are considered. It is set that the tax system of every country personifies its specific signs. In the world there are not the states with the identical fiscal systems, but it does not testify to spontaneity of forming of the system of taxation and fiscal-economic politicians. There are certain positions which determine going of the state near this sphere of activity, forming the scientific ground of bases of tax policy.

Вступ. Перехідні економічні процеси пов'язані із глибинними змінами у співвідношенні державного та приватного секторів економіки, а тому уже за своєю суттю зумовлюють відповідні трансформації у фіскально-економічній системі та наповненні державного бюджету для виконання властивих державі функцій в умовах ринкової економіки. Сучасна фінансова криза, що актуалізувала проблему наповнення бюджету і фінансування державних видатків на пряму, спонукає задуматись, чи достатньою мірою відбулася якісна трансформація фіскально-економічної системи та підсилює важливість порушеної тематики.

Питання розвитку та функціонування податкової системи в Україні розглядали Т. Єфименко, І. Лютого, С. Міщенко, О. Ковалюка, А. Соколовської [1-5]. Однак переважно аналізують окремі елементи фіскально-економічної системи, водночас недостатньо висвітлено (особливо з позицій комплексного системного підходу) її еволюцію в трансформаційний період з урахування макроекономічних пропорцій розподілу валового національного продукту та національного доходу.

Постановка завдання. З урахуванням сказаного, мета дослідження полягає в комплексному розкритті трансформаційних змін як в економічній системі України, так і в її фіскально-економічній підсистемі. У зв'язку з цим ставимо завдання з'ясувати суть фіскально-економічної системи та її зв'язок із макроекономічною системою країни. На цій основі далі буде простежено взаємозалежність змін, що відбуваються в економіці та оподаткуванні внаслідок ринкових трансформацій. Для поглиблення аналізу також ставиться завдання розглянути головні макроекономічні пропорції та їхній вплив на оподаткування.

Виклад основного матеріалу. Розпочнемо із визначення наукових основ побудови фіскально-економічної системи. З цього приводу А. Робертус зазначав, що податкова система відображає рефлекс економічних відносин. Цей висновок наочно підтверджує вся історія становлення та розвитку держав, вивчення якої дає змогу з'ясувати, як змінювалися форми та способи оподаткування під впливом зміни економічних відносин. Причому, вплив економічних відносин на фіскально-економічну систему проявляється не лише в зміні форм оподаткування, але й у тому, що одну й ту саму форму оподаткування можна використовувати по-різному. Це свідчить про те, що податкова система займає підпорядковане становище щодо економіки: не вона

домінує над економікою, а економіка над нею. Природно, що для успішного функціонування податкової системи повинні бути створені відповідні економічні умови.

Загалом фіскально-економічна система відображає сукупність податків, сплачуваних у державі, форми й методи їх побудови, компетенцію органів державної влади в галузі податкового регулювання та способи взаємодії між ними, методи обчислення податків, податковий контроль.

Фіскально-економічна система потребує, щоби всі податки повинні були взаємопов'язані, органічно доповнювали один одного, не суперечили системі загалом та окремим її елементам. Системний підхід означає, що функції податків мають реалізовуватися комплексно. З позицій фіскальної функції – фіскально-економічна система повинна забезпечити гарантоване і стабільне надходження коштів до бюджету. З позицій регулювальної – забезпечувати державі можливість впливу на всі сторони соціально-економічного розвитку суспільства. З позицій контрольної – регламентувати державний контроль за дотриманням двох попередніх умов. При цьому варто зважати, що фіскальна й контрольна функції матимуть свій прояв фактично в усіх податках, навіть якщо вони створювалися як відповідні фінансові інструменти. Регулювальна функція за певних умов може не діяти [6, с. 42].

Природно, податкова система має охоплювати широке коло податків різного соціально-економічного спрямування. Для безперебійного фінансування державних видатків і забезпечення сталої фінансової бази держави варто застосовувати фіскальні механізми. Найоптимальнішими для виконання цього завдання є податки на споживання (універсальні та специфічні акцизи, мито), податки на майно, землю, прибутковий податок з громадян. Таких податків повинно бути близько п'яти видів. Це потрібно з огляду на такі причини: в якомусь році може зірватися виконання плану мобілізації одного з них; у різних регіонах різний економічний потенціал, що позначається на сумах надходжень до бюджетів територіальних громад. Різноманітність податків частково нівелює ці відмінності. Отже, наявність у системі доходів бюджету кількох податків яскраво вираженої фіскальної спрямованості не свідчить про вади цієї системи, а відображає її функціональне призначення.

Кількість податків, яким притаманна здебільшого регулювальна функція, також має бути досить значна, оскільки впливати на всі сторони господарської діяльності, всі сфери суспільно-економічного життя можливо лише з допомогою групи податків. Зрештою, платників насамперед цікавить не кількість податків, які вони сплачують, а загальна питома вага їх в отриманому валовому прибутку.

Визначальною базою побудови фіскально-економічної системи є обсяг і структура бюджетних асигнувань. З позицій організації фінансової діяльності в державі, податки є вторинними щодо видатків. Завдання фінансової політики полягає у збалансуванні обсягів бюджетних надходжень і видатків. В умовах бюджетного дефіциту розгортатимуться інфляційні процеси, що, своєю чергою, знецінюватиме податкові платежі до бюджету. З огляду на це, завданням податкової реформи є формування якісних засад перетворення бюджету в реальний фінансовий баланс державних доходів і видатків. Право-

ву основу системи доходів бюджету становлять відносини власності. Це обґрунтовано тим, що, по-перше, права держави на доходи залежать від форм власності; по-друге, форма власності безпосередньо позначається на формуванні доходів відповідних платників податків.

Здійснимо ретроспективний аналіз становлення та функціонування фіскально-економічної системи на теренах України. Насамперед потрібно зазначити, що на Україну згубно вплинуло перебування у складі колишнього Радянського Союзу. Економічно необґрунтований перерозподіл республіканських фінансів, фіскальна спрямованість платежів державних підприємств, порушення співвідношення між фондами споживання та нагромадження істотно підривали стимули до розвитку підприємництва, обмежували використання податків як фінансових важелів. Понад це, вважалося, що розвиток соціалізму (в його радянській інтерпретації) несумісний з податками. Подібне ігнорування об'єктивними економічними явищами і процесами призвело до загострення суперечностей всередині економічного базису, політичної кризи, і, як наслідок, до цілковитого краху адміністративно-командної системи господарювання. Водночас уроки минулого потрібно враховувати, використовувати передовий фіскальний досвід для побудови раціональної системи податків.

Економічна реформа в Україні потребує використання всього арсеналу методів управління національною економікою, зокрема й податки. Головною умовою ефективної фіскально-економічної політики є наявність розвиненого товарно-грошового господарства, де окремі незалежні товаровиробники виготовляють свою продукцію для продажу на ринку з метою отримання прибутку, на які накладаються податки, що мобілізують кошти для фінансування державних витрат щодо задоволення колективних потреб суб'єктів господарювання. Природно, податкова система логічно враховує наявність у країні окремих господарств різних форм власності, зокрема й приватну, без якої, як свідчить існуючий досвід, ринок функціонувати не може.

Відносини фінансового розподілу в суспільстві відображають зворотний бік відносин власності. За панівної державної форми власності, будь-які перетворення в системі розподільчих і перерозподільчих відносин, якими б прогресивними, справедливими, демократичними вони не були за своєю суттю, у практичній діяльності неминуче набудуть форми адекватних моноструктурі власності напрямів розподілу, а саме – прямого централізованого вилучення коштів, втручання у процеси перерозподілу на рівні підприємств. З огляду на це, закономірним є результат економічної перебудови кінця 80-х рр. XX ст. Економічні нормативи перетворилися в конкретні адресні завдання, вони не могли реально змінити взаємовідносин держави і платників, оскільки, як саме підприємство, так і його доходи та нагромадження були державною власністю й об'єктом державного привласнення. Важко уявити, що держава оподатковує свій же дохід, тому централізований розподіл останнього у разі зовнішнього збереження податкової форми цілком обґрунтований.

Крім домінування приватної власності, ефективно застосування податків у перехідних умовах потребує функціонування низки інших умов: вільно-

го ціноутворення, нефіксованих ставок банківського кредиту, раціональної амортизаційної політики, організації фінансового ринку.

Перехід до податкових взаємовідносин з бюджетом в Україні розпочався ще за часів Радянського Союзу 1991 р. В основу фіскальної реформи було покладено союзний закон "Про податки з підприємств, об'єднань, організацій". Після проголошення 1991 р. Незалежності, Україна прийняла власний Закон "Про систему оподаткування", який фактично продублював союзний нормативний акт. Водночас прийнятий закон можна розглядати як перший крок на шляху створення власної фіскально-економічної системи в Україні.

Вказаний закон охоплював такі види загальнодержавних податків: податок на прибуток; податок на прибуток іноземних юридичних осіб від діяльності в Україні; податок з обігу; акцизний збір; податок на додану вартість (ПДВ); податок на експорт та імпорт; податок на доходи; податок на фонд оплати праці в аграрному секторі; прибутковий податок з громадян; плата за природні ресурси; плата за землю; лісовий дохід; екологічний податок; державне мито; податок з власників транспортних засобів; мито.

З окресленого переліку відразу випали два податки – податок з обігу та податок на експорт-імпорт, які тісно поєднувалися з державною монополією в галузі ціноутворення. Перехід до вільного ціноутворення спричинив відмирання цих податків. На зміну їм прийшли нові, близькі за змістом податки. Так, ПДВ й акцизний збір замінили податок з обігу; сплата мита у сфері зовнішньоекономічної діяльності зумовила ліквідацію податку на експорт-імпорт; платежі за природні ресурси підміняли екологічним податком, що стягувався у вигляді штрафних санкцій за забруднення навколишнього середовища.

1994 р. Закон "Про систему оподаткування" було прийнято у новій редакції з урахуванням змін і доповнень, які внесено в 1992-1993 рр. У перелік податків входили як власне податки, так і інші обов'язкові платежі з поділом їх на загальнодержавні та місцеві. Склад загальнодержавних податків набув вигляду: ПДВ; акцизний збір; податок на доходи підприємств та організацій; прибутковий податок з громадян; мито; державне мито; податок на майно підприємств; податок на нерухоме майно громадян; плата за землю; податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів; податок на промисел; плата за відшкодування витрат на геологорозвідувальні роботи; плата за спеціальне використання природних ресурсів; плата за забруднення навколишнього природного середовища; відрахування та збори на будівництво, ремонт і утримання автомобільних доріг; внески до Фонду для проведення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення; внески до Фонду сприяння зайнятості населення; внески до Фонду соціального страхування; внески до Пенсійного фонду України.

До числа місцевих податків і зборів входили: готельний збір; ринковий збір; збір за видачу ордера на квартиру; курортний збір; збір за участь у перегонах на іподромі; збір за виграш у перегонах на іподромі; збір з осіб, що беруть участь у грі на тоталізаторі на іподромі; податок з реклами; збір за право використання місцевої символіки; збір за право проведення кіно- і телезйомок; збір за право проведення місцевих аукціонів, конкурсного розпродажу й лотерей; комунальний податок; збір за проїзд по території прикордон-

них областей автотранспорту, що прямує за кордон; збір за видачу дозволу на розміщення об'єктів торгівлі.

Порівняно з попередньою редакцією закону, відбулися певні зміни. По-перше, з метою зміцнення дохідної бази бюджетів територіальних громад було введено багато місцевих податків і зборів. По-друге, було обумовлено порядок сплати майнових платежів з підприємств і громадян, які, щоправда, практичного впровадження не набули. По-третє, до складу загальнодержавних податків увійшли страхові платежі на пенсійні та соціальні заходи. По-четверте, податок на прибуток замінено податком на доходи, який проіснував до 1995 р. Об'єктом нарахування податку на доходи був сукупний дохід, що визначався винятково з метою оподаткування як сума балансового прибутку і фонду оплати праці. Короткий період функціонування вказаного податку можна обґрунтувати низкою його вад, головна серед яких – вилучення обігових коштів, оскільки об'єкт податку – сукупний дохід – значно перевищував джерело його сплати – чистий прибуток.

Упродовж 1995-2005 рр. фіскально-економічна система (в галузі оподаткування юридичних осіб) істотних змін не зазнала. Періодично вводили та відміняли платежі на дорожні роботи, внески до інноваційного фонду; фонду охорони праці, внески до фонду фінансування Чорнобильської катастрофи. Сьогодні обов'язкові платежі до вказаних фондів відмінені. Натомість додатково запроваджено плату за патент на окремі види діяльності. Крім цього, впродовж 1997 р. введено в дію нову методику сплати ПДВ і податку на прибуток з підприємств. У галузі місцевого оподаткування проведено чіткий поділ усіх місцевих платежів на місцеві податки – податок з реклами, комунальний податок і місцеві збори – всі інші обов'язкові платежі. У 2002 та 2004 рр. запроваджено низку заходів, спрямованих на удосконалення методики податкового обліку складників для розрахунку податку на прибуток підприємств.

Отже, фіскально-економічна система України на сьогодні ще не зовсім відійшла від системи державних доходів, що існували за часів колишнього Радянського Союзу, однак їй уже притаманні ринкові форми й методи одержавлення грошових нагромаджень. Проблема, головним чином, полягає у тому, що планова й ринкова економіка ґрунтуються на діаметрально протилежних варіантах розподілу ВВП та формування на основі цього доходів бюджету. З огляду на це, реформування методів фіскально-економічної політики полягає не так у зміні форм і видів оподаткування, як, насамперед, у переході від однієї методики розподілу національного продукту до іншої.

У країнах з розвиненими ринковими відносинами вартість реалізованого національного доходу передусім розподіляється між суб'єктами, які зайняті у його створенні, тобто між власниками засобів виробництва – юридичними особами й підприємцями, що отримують належну їм частку у вигляді прибутку, і найманими працівниками, яким виплачують заробітну плату (рис. 1). За такої методології розподілу держава отримує свої доходи в процесі перерозподілу ВВП шляхом оподаткування первинних і вторинних доходів, чітко визначаючи при цьому рівень оподаткування. Як наслідок, система оподаткування – відкрита і зрозуміла. Навіть за умови мобілізації до бюджету додаткових доходів, потрібних для фінансування об'єктивно обґрунтова-

них державних видатків, підвищення загального рівня оподаткування можливе лише на гласній основі і тільки за згодою суспільства. Загалом, за такого варіанта формування надходжень до бюджету, основними об'єктами для фінансування є заробітна плата та інші особисті доходи підприємців. Це об'єктивна властивість економічної системи з таким розподілом ВВП.

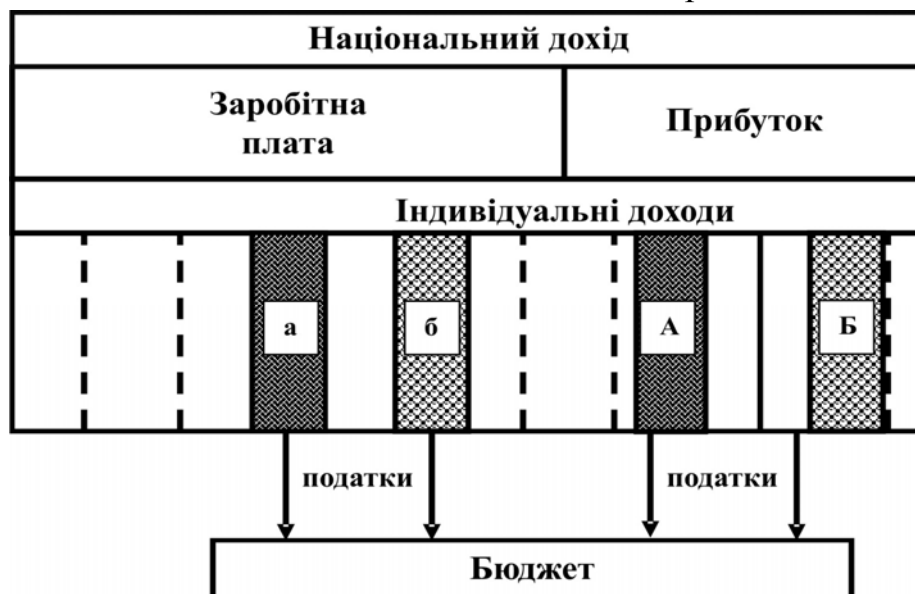

Рис. 1. Схема розподілу національного доходу в умовах ринкової економіки:
а, б – оподаткування заробітної плати окремих працівників; А, Б – оподаткування прибутку підприємств

Для планової системи господарювання характерна інша методика розподілу, яка полягає в тому, що переважна частина ВВП і передусім новоствореної вартості – національного доходу, відразу централізується в бюджеті. Держава як власник засобів виробництва із самого початку вилучає цю частину з розподільчих відносин. Вона ж встановлює шляхом регулювання заробітної плати і планового ціноутворення пропорції між оплатою праці та грошовими нагромадженнями – прибутком і податком з обігу, за яких перевага є за останніми (рис. 2).

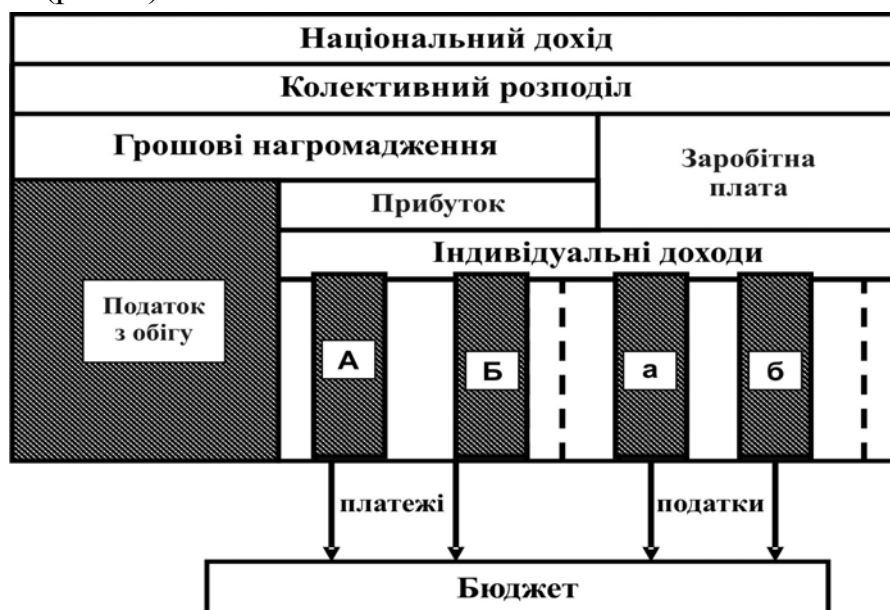

Рис. 2. Схема розподілу національного доходу в умовах планової економіки

Таким чином, фіскально-економічна система України потребує комплексного її удосконалення відповідно до вимог ринкового середовища. З огляду на це, істотний інтерес становлять основні вимоги до податкової системи перехідного типу, викладені в книзі відомого угорського економіста Януша Корнаї "Шлях до вільної економіки". Їх зміст зводиться до такого [7, с. 75-81]:

1. Під час визначення форм оподаткування потрібно надавати перевагу технічно найпростішим формам, оскільки податкова мораль у країні низька і значна частина громадян намагатиметься ухилитися від сплати податків, занизити свої доходи. Цьому сприяє і брак досвіду роботи податкових органів, що недавно створені.

2. Податкова система повинна бути якомога нейтральнішою. Крім обґрунтованих винятків, держава не повинна стимулювати або карати громадян через систему податків. Якщо центральні або місцеві законодавчі органи влади вирішать виділити субсидії для малозабезпечених, а також на культурні або інші соціальні потреби, вони мають зробити це відкрито. З цією метою повинні існувати спеціальні статті у видатковій частині замість зменшення податків у дохідній частині. Нейтральність податкової системи важлива і з погляду ринкової економіки. Не буде реального ринку без реальних цін. Довільні податкові пільги проявлятимуться в системі цін і, таким чином, не дадуть нам чіткого уявлення про реальну вартість продукту.

3. Податкова система не повинна перешкоджати поліпшенню функціонування економіки й зростанню капіталовкладень. Помилковою є фіскально-економічна політика, за посередництва якої оподатковується за високими податковими ставками стагнуючий або загрозливо інертний національний дохід з надією поповнити бюджет за допомогою таких податків. Якщо ж, навпаки, держава відмовиться від надто високих ставок податків, то їй вдається значно збільшити свої доходи. Так створюються умови для швидкого зростання національного доходу, а, відповідно, і для одержання великих доходів навіть за низьких ставок податку.

Висновки. Податкова система кожної країни уособлює її специфічні ознаки. У світі немає держав із тотожними фіскальними системами, але це не свідчить про спонтанність формування системи оподаткування і фіскально-економічної політики. Є певні положення, які визначають підхід держави до цієї сфери діяльності, формуючи наукове обґрунтування основ податкової політики.

Формування раціональної податкової системи потребувало здійснення приватизації, оскільки запровадження податків в часі перебудови можна розглядати як проміжний крок в реформуванні, оскільки оподаткування державою свого ж доходу в умовах домінування державної власності є радше формальним виявом податків за фактичного збереження централізованого розподілу ресурсів. Крім реформи відносин власності, ефективного застосування податків у перехідних умовах зумовлює функціонування низки інших умов: вільного ціноутворення, плаваючих ставок банківського кредиту, раціональної амортизаційної політики, організації фінансового ринку. Перехід до податкових взаємовідносин з бюджетом в Україні розпочався ще за часів Радянського Союзу. Наступним кроком стало прийняття Закону "Про систему оподаткування" після проголошення незалежності. Зміни у перші роки незалежності бу-

ли відображені в наступній редакції даного закону 1994 р. Впродовж 1995-2005 рр. фіскально-економічна система (в галузі оподаткування юридичних осіб) істотних змін не зазнала. У 2002 та 2004 рр. запроваджено низку заходів, спрямованих на удосконалення методики податкового обліку складників для розрахунку податку на прибуток підприємств. Як показали дослідження, проведена в Україні реформа фінансових відносин не змінила пропорцій розподілу ВВП, притаманних плановій економіці. Більше того, податки з юридичних осіб і надалі домінують у структурі доходів бюджету. Це означає, що використання податків як фінансових важелів істотно обмежене. Високий рівень оподаткування є об'єктивним явищем і за чинної системи оподаткування зменшити його досить важко. Звідси випливає висновок, що фіскально-економічна політика не може обмежуватися лише введенням нових форм податків, які наповнені старим змістом; потрібно змінити основу фіскально-економічної системи, тобто основним платником податків має стати працююче населення за істотного підвищення частки оплати праці у вартісній структурі ВВП, що й має стати предметом для подальшого дослідження.

Література

1. Єфименко Т.І. Концептуальні підходи до реформування податкової системи України / Т.І. Єфименко // Формування ринкових відносин в Україні. – 2004. – № 1. – С. 9-16.
2. Лютий І.О. Податки на споживання в економіці України / І.О. Лютий, А.Б. Дрига, М.О. Петренко. – К. : Вид-во "Знання", 2005. – 335 с.
3. Міщенко С.Г. Моделі оцінки стимулюючого ефекту оподаткування / С.Г. Міщенко // Економіка і прогнозування. – 2007. – № 3. – С. 99-109.
4. Ковалюк О.М. Важливий крок до зменшення податкового тягара в Україні / О.М. Ковалюк // Фінанси України. – 2004. – № 1. – С. 55-63.
5. Соколовська А.М. Податкова система держави: теорія і практика становлення / А.М. Соколовська. – К. : Вид-во "Знання-Прес", 2004. – 454 с.
6. Податкова система України / Федосов В.М., Опарін В.М., Пятаченко Г.О. та ін. – К. : Вид-во "Либідь", 1994. – 464 с.
7. Корнаї Я. Путь к свободной экономике / Януш Корнаї. – М. : Изд-во "Экономика", 1990. – 384 с.

УДК 338.434

Здобувач В.С. Крупський – Львівська ДФА

МОЖЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

Основну увагу приділено питанню ефективності державної фінансуванню сільського господарства в умовах фінансової кризи. Охарактеризовано особливості функціонування вітчизняного сільського господарства у 2009 р. та подальші перспективи розвитку. Встановлено, що держава повинна надавати фінансову підтримку на здійснення заходів, що мають надзвичайно важливе значення для розвитку сільського господарства, але не можуть бути належним чином профінансовані сільськогосподарськими підприємствами: покращення родючості ґрунтів, протиепізоотичні заходи тощо. Мета державної фінансової підтримки – стимулювати ефективність сільськогосподарського виробництва, аграрне підприємництво та соціальну підтримку села.

Ключові слова: фінансова криза, стабілізаційний фонд, дотації.